

РЕШЕНИЯ

РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

от 9 юли 2014 година

относно мярка SA.35668 (13/C) (ex 13/NN) (ex 12/CP), приведена в действие от Дания и Швеция за Scandinavian Airlines

(нотифицирано под номер C(2014) 4532)

(само текстът на английски език е автентичен)

(текст от значение за ЕИП)

(2014/938/EC)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 108, параграф 2, първа алинея от него,

като взе предвид Споразумението за Европейското икономическо пространство, и по-специално член 62, параграф 1, буква а) от него,

като взе предвид решението, с което Комисията взе решение да открие процедурата, предвидена в член 108, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на помощ SA.35668 (13/C) (ex 13/NN) (ex 12/CP) ⁽¹⁾,

като покани заинтересованите страни да представят мненията си в съответствие с посочените разпоредби и като взе предвид техните мнения,

като има предвид, че:

1. ПРОЦЕДУРА

- (1) В края на октомври 2012 г. Дания, Швеция и Норвегия (наричани по-нататък „държавите“) се обърнаха неофициално към Комисията и Надзорния орган на ЕАСТ („НОЕ“) във връзка с намерението си да участват в нов инструмент за револвиращ кредит („нов ИРК“) в полза на Scandinavian Airlines („SAS“, „SAS Group“ или „дружеството“). На 12 ноември 2012 г. държавите решиха да участват в новия ИРК, без обаче официално да уведомят Комисията за мярката.
- (2) На 14 ноември 2012 г. Комисията започна неофициално разследване относно новия ИРК. Комисията изпрати искания за информация до Дания и Швеция на 29 ноември 2012 г., 18 декември 2012 г., 28 януари 2013 г. и 18 февруари 2013 г. и отговори съответно на 6 декември 2012 г., 8 януари 2013 г., 5 и 13 февруари 2013 г. и 22 март 2013 г. Дания и Швеция предоставиха допълнителна информация с писмо от 3 юни 2013 г.
- (3) Освен това на 20 ноември 2012 г. Комисията получи жалба от Ryanair, последвана от жалба от Европейската асоциация на нискобюджетните авиокомпании („ELFAA“) на 4 февруари 2013 г., по която Дания и Швеция представиха мнение с писмо от 22 март 2013 г.
- (4) С писмо от 19 юни 2013 г. Комисията уведоми Дания и Швеция, че е взела решение да открие процедурата, предвидена в член 108, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по-нататък „ДФЕС“), по отношение на помощта (наричано по-нататък „решение за откриване“). Дания и Швеция представиха мнения относно решението за откриване с писма от 19 август 2013 г.
- (5) Решението на Комисията да започне процедурата бе публикувано в Официален вестник на Европейския съюз ⁽²⁾ на 28 септември 2013 г. Комисията прикани заинтересованите страни да представят мненията си относно мерките.

⁽¹⁾ ОВ С 283, 28.9.2013 г., стр. 8.

⁽²⁾ Вж. бележка под линия 1.

- (6) Комисията получи мнения от SAS Group и от Foundation Asset Management Sweden AB (наричано по-нататък „FAM“) ⁽³⁾ на 28 октомври 2013 г. На 5 ноември 2013 г. Комисията препрати тези мнения на Дания и Швеция, като им бе дадена възможност да реагират. С писма от 4 и 5 декември 2013 г. датските и шведските органи отбелязаха, че нямат коментари по мненията на SAS Group и FAM.
- (7) Комисията поиска допълнителна информация от Дания и Швеция, с писмо от 25 февруари 2014 г., на което двете държави членки отговориха на 25 март 2014 г. Освен това с писма от 5 и 7 март 2014 г. датските и шведските органи уведомиха Комисията, че дружеството SAS е решило да отмени новия ИРК и да проучи алтернативни възможности за укрепване на капиталовата си основа. Отмяната е в сила от 4 март 2014 г.
- (8) С писма съответно от 4 и 7 юли 2014 г. Швеция и Дания се съгласиха да се откажат от правата си, произтичащи от член 342 ДФЕС във връзка с член 3 от Регламент № 1 и настоящото решение да бъде прието и оповестено на английски език.
- (9) За тази процедура Комисията е единствено компетентна да прецени дали разпоредбите на ДФЕС са били спазени от Дания и Швеция. От друга страна, НОЕ, съгласно член 109, параграф 1 от Споразумението за Европейското икономическо пространство („Споразумението за ЕИП“) във връзка с член 24 от Споразумението между държавите от ЕАСТ за създаване на надзорен орган и съд, е компетентен да прецени дали разпоредбите на Споразумението за ЕИП са били спазени от Норвегия. Също така, въз основа на член 109, параграф 2 и Протокол 27 към Споразумението за ЕИП, за да се гарантира еднакво прилагане в рамките на ЕИП, НОЕ и Комисията трябва да си сътрудничат, да обменят информация и да се консултират взаимно по въпроси, свързани с политиката на надзор, и по отделни случаи.
- (10) Предвид гореизложеното и като се вземат предвид паралелните компетентности на двете институции в този случай, Комисията си сътрудничи и се консултира с НОЕ преди приемането на настоящото решение.

2. СКАНДИНАВСКИЯТ ПАЗАР ЗА ВЪЗДУШЕН ТРАНСПОРТ

- (11) Между 2001 и 2011 г. скандинавският пазар за въздушен транспорт (който включва Дания, Швеция, Финландия и Норвегия) по получени данни е нараснал с 126 % по отношение на разполагаемите креслокилометри ⁽⁴⁾. Почти целият растеж в скандинавския пазар за полети на къси разстояния се пада на нискотарифните превозвачи, по-специално Norwegian Air Shuttle и Ryanair. Наистина, смята се, че нискотарифните превозвачи да генерират 90 % от растежа през този период ⁽⁵⁾.
- (12) Въпреки нарастването на значението на нискотарифните превозвачи най-големият участник в скандинавския пазар все още е SAS, чийто пазарен дял се изчислява на 35,6 % през 2011 г., което е далеч от стойностите над 50 %, на които се радваше предприятието преди десетилетие. Пазарните дялове на Norwegian Air Shuttle и Ryanair достигнаха съответно 18,7 % и 6,8 % през тази година.

3. ПРЕДПРИЯТИЕТО БЕНЕФИЦИЕР

- (13) SAS е национален превозвач на държавите, най-голямата авиокомпания в Скандинавия и осмата по големина авиокомпания в Европа. Предприятието също така е един от основателите на Star Alliance. Групата, която включва Scandinavian Airlines, Widerøe ⁽⁶⁾ и Blue 1, е със седалище в Стокхолм, а основният ѝ европейски и междуконтинентален център се намира на летището в Копенхаген. През 2013 г. SAS превози около 28 милиона пътници, като достигна приходи от близо 42 млрд. SEK.
- (14) Предприятието SAS в момента се притежава на 50 % от държавите: 21,4 % от Швеция, 14,3 % от Дания и 14,3 % от Норвегия. Основния частен акционер е фондацията Knut и Alice Wallenberg foundation („KAW“) (7,6 %), а останалите акционери притежават дялове от 1,5 % или по-малко.

⁽³⁾ FAM е дружеството, отговорно за управлението на активите на фондацията Knut and Alice Wallenberg's foundation.

⁽⁴⁾ Разполагаемите креслокилометри е мярка за капацитета на дадена авиокомпания да превозва пътници. Мярката е равна на броя на наличните места, умножен по броя на прелетените километри.

⁽⁵⁾ Източник: <http://www.airlineleader.com/regional-focus/nordic-region-heats-up-as-all-major-players-overhaul-their-strategies>.

⁽⁶⁾ Вж. бележка под линия 14 и точка (31) относно продажбата на 80 % от акциите на Widerøe.

Таблица 1

Основни акционери в SAS AB към 31 март 2012 г. ⁽¹⁾

Акционер	Общо (%)
Правителството на Швеция	21,4
Правителството на Дания	14,3
Правителството на Норвегия	14,3
Knut and Alice Wallenberg's foundation	7,6
Försäkringsaktiebolaget, Avanza Pension	1,5
A.H värdepapper AB	1,4
Unionen	1,4
Датската национална банка	1,4
Robur försäkring	0,9
Ponderus Försäkring	0,8
Andra AP-fonden	0,5
Tredje AP-fonden	0,5
SSB+TC Ledning Omnibus FD No OM79	0,5
Nordnet Pensionsförsäkring AB	0,4
Swedbank Robur Sverigefond	0,4
Swedbank Robur Sverigefond Mega	0,3
JPM Chase NA	0,3
AMF Aktiefond Småbolag	0,3
JP Morgan Bank	0,3
KPA Pensionsförsäkring AB	0,2
Nomura International	0,2

⁽¹⁾ Източник: <http://www.sasgroup.net/SASGroup/default.asp>.

- (15) Финансовото състояние на SAS бе слабо в продължение на няколко години с многократни загуби между 2008 и 2013 г. През ноември 2012 г. Standard and Poor's („S&P“) намали кредитния рейтинг на дружеството от B– на CCC+ ⁽⁷⁾. Тези трудности бяха задълбочени от пазарната среда на високи разходи за гориво и несигурност по отношение на търсенето.
- (16) По-специално, от годишните доклади на дружеството се вижда, че между 2008 г. и 2012 г. дружеството SAS е понесло значителни загуби всяка година и е поело значителен по размер финансов нетен дълг.

⁽⁷⁾ В бележка под линия 27 по-долу се обсъждат други скоросни промени в кредитния рейтинг на S&P за SAS.

Таблица 2

Основни финансови данни на SAS за периода 2007—2012 г. (милиони SEK) ⁽¹⁾

	2007	2008	2009	2010	2011	2012 (януари— октомври)
Приходи	50 958	52 870	44 918	41 070	41 412	35 986
Финансов нетен дълг	1 231	8 912	6 504	2 862	7 017	6 549
Печалба преди облагане с данъци (ЕВТ)	1 044	- 969	- 3 423	- 3 069	- 1 629	- 1 245
Нетни доходи	636	- 6 360	- 2 947	- 2 218	- 1 687	- 985
Паричен поток за годината	- 1 839	- 3 084	- 1 741	868	- 1 243	- 1 018
Възвръщаемост на вложения капитал (ROCE)– %	6,7	- 19,6	- 11,7	- 7,6	- 2,2	- 8,1
Възвръщаемост на капитала след облагане — %	3,8	- 47,6	- 26,8	- 17,0	- 12,0	- 24,8
Коефициент на лихвено покритие — %	1,8	- 5,3	- 4,4	- 1,9	- 0,6	- 1,6

⁽¹⁾ Източник: годишни доклади за SAS за периода 2008—2012 г., налични на адрес <http://www.sasgroup.net/SASGroup/default.asp>.

- (17) В резултат на влошаващото му се финансово състояние SAS следваше програма за значително намаление на разходите („Core SAS“) през 2009/2010 г. При изпълнението на тази програма SAS трябваше да набере капитал от своите акционери чрез две емисии на права: i) 6 млрд. SEK през април 2009 г.; и ii) 5 млрд. SEK през май 2010 г. (*)
- (18) Финансовите затруднения на SAS достигнаха върха си през 2012 г., когато дружеството представи бизнес плана 4 Excellence Next Generation („план 4XNG“), възприет от управленския състав на авиокомпанията като „последен шанс“ за SAS ⁽⁸⁾. Освен това през ноември 2012 г. пресата съобщи за възможността за SAS да изпадне в несъстоятелност ⁽⁹⁾.

4. ОПИСАНИЕ НА МЯРКАТА: НОВИЯТ ИРК ПРЕЗ 2012 Г.

- (19) Що се отнася до другите авиокомпании в световен мащаб, SAS разчиташе на външни кредитни споразумения, за да поддържа минимални нива на ликвидност. От 20 декември 2006 г., SAS разчиташе на ИРК, който трябваше да изтече през юни 2013 г. („стар ИРК“). Старият ИРК възлизаше на 366 млн. евро и беше предоставен изключително от няколко банки ([...] ⁽¹⁰⁾). Той включваше и редица финансови клаузи или условия, като [...].
- (20) През декември 2011 г., вследствие на влошаване на стопанските резултати на дружеството, ръководството на SAS реши да използва изцяло стария ИРК. След подаване на молба за обявяване в несъстоятелност от дъщерно дружество на SAS (а именно Spanair) през януари 2012 г., SAS започна преговори с банките и на 15 март 2012 г. постигна споразумение за актуализация на договорните клаузи. Тази актуализация на договорните клаузи доведе до

(*) Търговска тайна.

⁽⁸⁾ Емисиите на права от 2009 и 2010 г. бяха предмет на решение на Комисията по дело SA. 29785 (на разположение на адрес http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/249053/249053_1461974_61_2.pdf), в което Комисията заключи, че емисиите на права не включваха държавна помощ.

⁽⁹⁾ Във връзка с това вж. думите на главния изпълнителен директор на SAS, цитиран от Reuters на 12 ноември 2012 г.: „Това е наистина нашият „последен шанс, ако искате SAS да продължи да съществува в бъдеще“, заяви главният изпълнителен директор, след като стартира нов план за спасяване на авиокомпанията [...], която от 2007 г. насам не е реализирала целогодишна печалба“, на адрес <http://www.reuters.com/article/2012/11/12/uk-sas-idUSLNE8AB01O20121112>. Вж. също така статията, озаглавена „SAS на челно място в списъка с проблемни европейски авиокомпании“ във Financial Times от 13 ноември 2012 г., на разположение на адрес: <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/fa1cbd88-2d87-11e2-9988-00144feabdc0.html#axzz2TSY5JHUh>.

⁽¹⁰⁾ Вж. например Reuters от 18 ноември 2012 г. (<http://www.reuters.com/article/2012/11/19/sas-idUSL5E8MI6Y20121119>) и „Financial Times“ от 19 ноември 2012 г. (<http://www.ft.com/intl/cms/s/0/43e37eba-322f-11e2-b891-00144feabdc0.html#axzz2TSY5JHUh>).

нарастване на разходите за използване на стария ИРК, до въвеждане на по-строги условия за усвояване и изискваше от SAS да предостави пълно и незабавно изплащане на усвоената сума. Освен това SAS трябваше да предостави на кредиторите плана за рекапитализиране, който трябваше да бъде одобрен от управителния съвет и основните акционери, т.е. държавите и KAW.

- (21) Планът за рекапитализиране се основаваше на т.нар. план 4XNG, който се разработваше в началото на 2012 г. Планът 4XNG също даваше отговор на опасенията, изразени от [...] относно съществуващия бизнес план на SAS, наречен 4 Excellence („план 4X“), през май 2012 г. Според SAS планът 4XNG би позволил на дружеството да се установи като авиокомпания, която е финансово самостоятелна. В него се набелязват редица финансови цели, които SAS трябваше да постигне през финансовата година 2014/2015. Те включваха печалба преди лихви и данъци (ЕБИТ) над 8 %, съотношение на финансова подготвеност над 20 % и коефициент на собствения капитал (собствен капитал/активи) над 35 %. Планът 4XNG трябваше да позволи на SAS да подобри своята печалба преди облагане с данъци (ЕБТ) с приблизително 3 млрд. SEK на годишна основа, като в същото време осъществяването му ще изисква разходи за реструктуриране и еднократни разходи в размер на приблизително 1,5 млрд. SEK.
- (22) Друга цел на плана 4XNG е дружеството да се подготви за въвеждането на нови счетоводни правила за пенсиите от ноември 2013 г., като се очакваше те да имат отрицателно въздействие върху собствения капитал на SAS Group. Освен това в плана се съдържаха ангажимент да се изпълни план за продажба на активи и финансиране, който включваше общо около 3 млрд. SEK в потенциални нетни парични постъпления. Продажбата на активи включваше ⁽¹¹⁾: i) продажбата на Widerøe, пълноценна регионална авиокомпания в Норвегия ⁽¹²⁾, ii) продажбата на инвестиции с миноритарно участие в [...], iii) продажбата на лихви от летищно недвижимо имущество, iv) аутсорсинга на наземното обслужване ⁽¹³⁾, v) продажбата на самолетни двигатели ⁽¹⁴⁾, vi) продажбата или обратния лизинг или други финансови трансакции по отношение на [...], vii) аутсорсинга на системите за управление и телефонните централи ⁽¹⁵⁾, и viii) продажбата или гарантираното финансиране на три самолета Q400.
- (23) Държавите настояват, че планът 4XNG се е самофинансирал, което означава, че SAS би генерирал достатъчно парични наличности от операциите и от допълнителните продажби на активи, за да финансира първоначалните разходи за изпълнението на плана 4XNG. SAS обаче се безпокоеше от очакванията на инвеститорите за позиция на ниска ликвидност в резултат на значителните предварителни разходи за изпълнение на плана 4XNG. Затова SAS поиска удължаване на срока на действие на стария ИРК заедно с въвеждането на новия ИРК, подкрепян от държавите и KAW. SAS обаче твърпеше, че нито старият ИРК (удължен), нито новият ИРК биха били използвани.
- (24) Обсъжданията по новия ИРК започнаха на 4 юни 2012 г. ⁽¹⁶⁾ Първоначално, в съответствие с плана за рекапитализиране (вж. точка 20), банките, които бяха кредитори по стария ИРК, изискваха държавите да пристъпят към още едно записване на собствен капитал, например емисия на права, понеже не желаеха да финансират сами нов ИРК. Държавите обаче отхвърлиха тази идея.
- (25) След провеждането на преговори банките приеха нов ИРК, който ще бъде създаден съвместно с държавите и с KAW и ще бъде строго структуриран при равни условия без подчиненост или непропорционални права за финансова гаранция. Следва да се отбележи, че новият ИРК бе планиран първоначално да бъде в размер на [3—6] млрд. SEK, а съществуваше налична финансова гаранция само в размер на [1—4] млрд. SEK. На 22 октомври 2012 г. размерът на новия ИРК бе накрая намален на 3,5 млрд. SEK (приблизително 400 млн. EUR).
- (26) Новият ИРК беше предоставен от същите банки, които са предоставиха стария ИРК (с изключение на една ⁽¹⁷⁾) заедно с държавите и KAW. Във връзка с това 50 % от новия ИРК се осигуряваха от държавите пропорционално на акционерното им участие в SAS, а останалите 50 % се предоставяха от банките и от KAW. Държавите и KAW участваха в новия ИРК при същите условия (такси, лихви, спогодби) като банките.

⁽¹¹⁾ Според информацията, предоставена от датските и шведските органи, продажбата на [...] – посочена в решението за откриване – беше премахната от окончателния списък на планираните продажби поради голямата несигурност по отношение на графика за продажба и генерирането на приходи.

⁽¹²⁾ На 20 май 2013 г. предприятие SAS съобщи, че е подписало споразумение за продажбата на 80 % от дяловете му в Widerøe на инвеститорска група. SAS ще запази дял от 20 % в Widerøe, но ще има възможност да прехвърли пълната собственост през 2016 г. Вж. <http://mb.cision.com/Main/290/9410155/119539.pdf>.

⁽¹³⁾ SAS продаде 10 % от акциите в дружеството си за наземно обслужване на Swissport. Това придобиване влезе в сила на 1 ноември 2013 г. Преговорите са понастоящем временно преустановени, докато Swissport не приключи процедурата по придобиване и интегриране на Servisair.

⁽¹⁴⁾ Тази операция оказва въздействие върху ликвидността от около 1,7 млрд. SEK.

⁽¹⁵⁾ Тези мерки са до голяма степен изпълнени и ще доведат до икономии в размер на около 1 млрд. SEK.

⁽¹⁶⁾ [...]

⁽¹⁷⁾ [...], един от кредиторите по стария ИРК, посочи, че няма да бъде готов да участва в новия ИРК. В резултат на това [...] и [...] увеличиха дяловото си участие в новия ИРК пропорционално.

- (27) Основните характеристики на новия ИРК са следните:
- Той бе разделен на два подинструмента от 2 млрд. SEK (инструмент А) и 1,5 млрд. SEK (инструмент Б), по отношение на които държавите допринесоха с 50 % от стойността. Ценовите условия за двата инструмента включваха авансова такса, такса ангажимент, такса за използване, марж и изходна такса.
 - SAS трябваше да отговори на някои условия, за да може да използва ИРК, като тези условия бяха по-строги за инструмент А, отколкото за инструмент Б ⁽¹⁸⁾.
 - Новият ИРК продължи всички финансови гаранции на стария ИРК и освен това на кредиторите бяха предоставени гаранции върху всички дялове в Widerøe и върху всички други свободни от тежести дълготрайни активи на SAS Group от декември 2012 г. По този начин новият ИРК разполагаше с гаранция от първи ред по редица активи на SAS, включително 100 % от дяловете на нейните дъщерни дружества Widerøe and SAS Spare Engine, 18 самолета и няколко имота. Тези гаранции бяха оценени на счетоводна стойност от около 2,7 млрд. SEK (т.е. приблизително 75 % от новия ИРК) и бяха разпределени пропорционално между инструмент А и инструмент Б.
 - Инструмент Б можеше да се използва само след като бе изцяло използван инструмент А. След 1 януари 2014 г. SAS можеше да го използва само ако е приключила продажбата на активите или акциите на Widerøe.
 - Падежът на новия ИРК беше 31 март 2015 г.
- (28) Условията на новия ИРК бяха договорени на 25 октомври 2012 г. Той обаче подлежеше, наред с другото, на парламентарно одобрение за всяка от държавите и на подписване на профсъюзни споразумения с летателния персонал и с кабинния екипаж.
- (29) Държавите представиха доклад с дата 7 ноември 2012 г., изготвен от CITI („доклад на CITI“), който имаше за цел да оцени дали частен инвеститор в положение, възможно най-близко до това на държавите, би могъл да участва в новия ИРК при подобни условия. Като предполага успешно изпълнение на плана 4XNG в основния си сценарий, докладът на CITI заключава, че участието на държавите в новия ИРК би създавало вътрешна норма на възвръщаемост („ВНВ“) от [90—140] %, възвръщаемост на паричните средства от [4—9]x и увеличение на стойността на собствения капитал в размер на почти [700—1 200] % (от ноември 2012 г. до март 2015 г.). В доклада на CITI се заключава, че възвръщаемостта, изисквана от държавите, би била най-малко равна на тази, изисквана от частни инвеститори, които се намират в подобно положение. В доклада на CITI обаче не бе оценена вероятността за успешно изпълнение на базовия сценария на плана 4XNG, нито пък бе оценено въздействието на отклоненията от „базовия сценарий“, като например липсата на парично остойностяване на неосновните активи.
- (30) SAS обяви на 19 декември 2012 г., че всички условия, необходими за да може новият ИРК да влезе в сила (вж. точка 28), са били налице, включително парламентарно одобрение в държавите. Считано от тази дата и до 3 март 2014 г. новият ИРК беше в сила и замени стария ИРК ⁽¹⁹⁾.
- (31) С писмо от 3 юни 2013 г. Дания и Швеция обясниха, че в резултат на продажбата на 80 % от акциите на Widerøe (точка 22) държавите и банките кредиторки са се съгласили със SAS за изменение на условията на новия ИРК, въпреки че споразумението за изменение все още не е било официално подписано. В мнението си, представено в хода на официалната процедура по разследване, датските и шведските органи информираха Комисията, че изменението на новия ИРК бе подписано от всички страни и ще влезе в сила, когато бъде приключена трансакцията за Widerøe, т.е. на 30 септември 2013 г. Тези изменения включват следното:
- Инструмент А ще бъде намален от 1,173 млрд. SEK на 0,8 млрд. SEK и срокът му на падеж ще бъде удължен с пет месеца до 1 юни 2014 г.
 - Предприятието SAS ще се ангажира да предостави [0,5—0,8] млрд. SEK в брой като гаранция за инструмент А, а останалите [0,1—0,4] млрд. SEK ще бъдат обезпечени чрез ценни книжа, вече включени в новото споразумение за ИРК.
 - 0,2 млрд. SEK по инструмент А ще бъдат анулирани, след като част от дейностите по наземно обслужване бъде продадена. До момента, когато новият ИРК беше отменен на 4 март 2014 г., предприятието SAS беше подписало писмо за намерения с потенциален купувач ⁽²⁰⁾.
 - Инструмент Б ще бъде намален от 1,5 млрд. SEK на 1,2 млрд. SEK.

⁽¹⁸⁾ Вж. бележка под линия 34 по-долу.

⁽¹⁹⁾ Вж. <http://www.reuters.com/finance/stocks/SAS.ST/key-developments/article/2662973>.

⁽²⁰⁾ Ангажиментът, поет по инструмент А, бе намален от 0,8 млрд. SEK на 0,6 млрд. SEK на 31 октомври 2013 г. като следствие от това, че SAS продаде част от дейността си по наземно обслужване на Swissport.

5. РЕШЕНИЕТО ЗА ОТКРИВАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА

- (32) В решението си за откриване на процедурата Комисията изрази съмнения по отношение на участието *pari passu* на държавите, KAW и банките в новия ИРК главно поради следното:
- Предишна експозиция на банките към SAS чрез участието им в стария ИРК. В действителност банките намалиха приблизително наполовина своя принос към новия ИРК и поради това намалиха общата си експозиция към SAS с близо 50 % по отношение на ИРК, а държавите — които не получиха никаква доходност по отношение на емисиите на права от 2009 и 2010 г. с оглед на трайно отрицателните резултати на SAS — бяха увеличили експозицията си към SAS.
 - Фактът, че предприятието SAS беше използвало напълно стария ИРК през януари 2012 г., което може да е оказало влияние върху решението на банките кредиторки да участват в новия ИРК, за да избегнат по-нататъшно използване и да гарантират, че техните вноски в ИРК не са изцяло загубени с оглед на затрудненията на предприятието.
 - На Комисията не беше ясно дали решението на банките да участват в новия ИРК беше повлияно от непрекъснатата финансова подкрепа на държавите за SAS през предходните години. Комисията също така отбеляза, че участието на държавите е строго условие, за да могат частни оператори да участват в новия ИРК.
 - Комисията се запита дали участието на KAW в новия ИРК може да бъде сравнено с това на частен инвеститор, като се има предвид експозицията на KAW към SAS не само чрез своето дялово участие, но също и чрез банката SEB.
- (33) Освен това Комисията се запита дали участието на държавите в новия ИРК може да се счита за рационално от гледна точка на акционер и би отговорило на теста за инвеститор в условията на пазарна икономика (тест MEI) отвъд разсъжденията за *pari passu*. Във връзка с това Комисията прецени дали планът 4XNG се е основавал на достатъчно солидни предположения, за да привлече частен инвеститор да участва в новия ИРК, и дали анализите на чувствителността, извършени по плана, са били прекалено оптимистични.
- (34) Например Комисията посочи наред с другото оптимистичните данни в плана относно растежа на пазара в разполагаеми креслокилометри и БВП, както и инфлацията от 0 % за периода 2015—2017 г. По същия начин Комисията изрази съмнения дали успешното изпълнение на всички инициативи за намаляване на разходите и продажба на активи е могло да бъде предвидено в момента на подписване на новия ИРК.
- (35) Що се отнася до реда и условията на новия ИРК и оценката на СИП на очакваната възвръщаемост от участието на държавите в новия ИРК, Комисията подчерта факта, че докладът на СИП не извърши оценка на плана 4XNG, нито анализ на чувствителността на финансовия модел, а просто се позовава на предоставената му информация. Комисията също така подчерта, че докладът на СИП не оцени сигурността на новия ИРК от гледна точка на частен инвеститор в условията на пазарна икономика, нито взе предвид въздействието на възможни алтернативни сценарии с по-малко благоприятни предположения (включително в неизпълнение) относно анализа на възвръщаемостта. В това отношение Комисията отбелязва, че в доклада на СИП се приписва нулева вероятност за това SAS да не изпълни задълженията си през следващите три години, което изглежда подценяване на риска.
- (36) С оглед на горепосоченото, Комисията не може да изключи, че участието на държавите в новия ИРК може да води до предимство в полза на SAS по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС.
- (37) Накрая, ако новият ИРК включва държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС, Комисията се съмнява, че новият ИРК би могъл да бъде счетен за съвместим с вътрешния пазар. В това отношение, Комисията прецени дали биха били приложими някои от възможните основания за съвместимост, посочени в ДФЕС. Предвид характера на мярката и трудностите на SAS, Комисията отбелязва, че единствените подходящи критерии изглеждат са тези, свързани с помощта за оздравяване и реструктуриране по член 107, параграф 3 от ДФЕС, въз основа на Насоките на Общността за държавните помощи за оздравяване и реструктуриране на предприятия в затруднение ⁽²¹⁾ (Насоките за оздравяване и реструктуриране). Комисията обаче стигна до предварителното заключение, че условията за помощ за оздравяване и реструктуриране, определени в Насоките за оздравяване и реструктуриране, изглеждат не са били изпълнени.

⁽²¹⁾ ОВ С 244, 1.10.2004 г., стр. 2.

6. МНЕНИЕ ОТНОСНО РЕШЕНИЕТО ЗА ОТКРИВАНЕ НА ПРОЦЕДУРАТА

6.1. Мнения на Дания и Швеция

- (38) Дания и Швеция поддържат, че тяхното участие в новия ИРК се извършва по пазарни условия, тъй като те са участвали в него *pari passu* с банките и с KAW, като по този начин се изключва наличието на държавна помощ.
- (39) Дания и Швеция твърдят, че предприятието SAS не е използвало стария ИРК в нито един момент през периода, в който са се провеждали преговорите по новия ИРК. Те отбелязват измененията на стария ИРК през март 2012 г., с които се въвеждат още по-строги условия за използване, и твърдят, че от края на юни 2012 г. банките са могли да отхвърлят всяко искане за използване от страна на SAS. Използваната по ИРК сума бе изцяло изплатена от SAS през март 2012 г. и от този момент предприятието SAS не е използвало стария ИРК. В резултат на това тези банки са могли разумно да бъдат счети за „външни“ инвеститори, които участват в новия ИРК при равни условия с държавите ⁽²²⁾, без да имат някаква съществена необезпечена експозиция към SAS ⁽²³⁾.
- (40) По отношение на участието на KAW в новия ИРК заедно с банките, датските и шведските органи са на мнение, че KAW е имал ограничена икономическа експозиция към SEB и че това не е могло да повлияе върху решението му да участва в новия ИРК.
- (41) Освен това Дания и Швеция твърдят, че планът 4XNG е бил реалистичен и че той би могъл да се приложи успешно. Те твърдят, че всички аспекти и допускания, включително тези, които се отнасят до прогнози за приходите (ПСМК) ⁽²⁴⁾, и мерките за икономии на разходи и предвидените продажби са били внимателно прегледани, за да се задоволят финансовите цели в плана 4XNG за периода 2014—2015 г. Освен това планът 4XNG — заедно с всички допускания, на които са основаваше — беше внимателно разгледан от външните финансови съветници на държавите (Goldman Sachs) и на банките ([...]) и беше адаптиран с оглед на техните забележки и препоръки. Те подчертават също, че очакването за успешно изпълнение на плана, когато се взема решение за участие в новия ИРК, беше подкрепено от факта, че сключването на нови профсъюзни споразумения бе предпоставка за новия ИРК. Освен това според Дания и Швеция, промените между декември 2012 г. и отмяната на новия ИРК на 4 март 2014 г. показваха, че планът е на път да постигне очакваните резултати ⁽²⁵⁾.
- (42) По отношение на реда и условията на новия ИРК, Дания и Швеция твърдят, че те са били в съответствие с нормалните пазарни условия, като те са били подобни на условията по подобни сделки и новият ИРК също е имал по-високи авансови такси и по-строги условия за използване от повечето анализирани сделки. Що се отнася до пакета от финансови гаранции, Дания и Швеция твърдят, че действителните финансови рискове за банките кредиторки не са били незначителни, тъй като прогнозната стойност на гаранциите очевидно е надхвърляла размера на инструмент А. В резултат на това при сценарий на ликвидация всички искания на банките кредиторки биха били удовлетворени от пакета от финансови гаранции или от други активи на SAS, които биха могли да бъдат продадени, като [...], дяловото му участие в [...] и др. Горепосоченото се подкрепя и от реалното анулиране на значителна част от ангажиментите, поети по инструмент А през първата половина на 2013 г. Според Дания и Швеция това показва, че банките са действали от търговска гледна точка и разумно при вземането на решение да участват в новия ИРК с държавите и KAW.
- (43) На последно място, Дания и Швеция докладват, че участието в новия ИРК е създавало значителна възвръщаемост за кредиторите по ИРК, без да се налага SAS да използва инструмента. Това би трябвало да подкрепи мнението, че участието на държавите в новия ИРК заедно с KAW и банките е било в пълно съответствие с принципа за MEI.

⁽²²⁾ Алтернативата би била просто да се позволи на стария ИРК да изтече на 20 юни 2013 г., като същевременно се предотвратява всякакво използване през този период, докато SAS не бъде в състояние да удовлетвори условията на използването.

⁽²³⁾ Датските и шведските органи предоставиха информация относно някои други експозиции на банките към SAS под формата на двустранни инструменти, различни споразумения за хеджиране, кредитни карти, инструменти за финансиране на самолети, механизми за овърдрафти и механизми за финансиране на сделки с недвижими имоти. Датските и шведските органи твърдят, че с изключение на експозицията на [...], свързана с плащания по кредитни карти, банките не са имали никаква съществена необезпечена експозиция към SAS. Различните форми на експозиция са ограничени по размер или са обезпечени и следователно изглеждат без значение по отношение на решението на банките да участват в новия ИРК.

⁽²⁴⁾ Приходите от предлагани свободни места на километър (ПСМК) е обичайно използвана мярка за приходите на авиокомпаниите.

⁽²⁵⁾ Дания и Швеция, и SAS също подчертават в това отношение, че S&P повиши кредитния рейтинг на SAS от CCC+ на B- със стабилна перспектива на 5 август 2013 г.

6.2. Мнения на SAS Group

- (44) SAS Group твърди, че държавите са участвали в новия ИРК в качеството им на акционери, а не на публични органи. От тази гледна точка, участието в такъв инструмент е за предпочитане спрямо дяловото участие, като се има предвид генерирането на значителни приходи за акционерите/кредиторите по отношение на такси, както и предвиденото увеличение на стойността на дяловете.
- (45) По отношение на теста *pari passu*, SAS Group твърди, че той е бил изпълнен, като се има предвид, че банките не са имали експозиция към SAS и в резултат на това, те е следвало да бъдат третирани като „външни“ инвеститори. Освен това участието на държавите в новия ИРК не повлияло на поведението на банките, тъй като именно предприятието SAS — а не банките — е поискало акционерите да се включат в новия ИРК. Освен това SAS Group твърди, че банките са решили да участват в новия ИРК при равни условия с държавите и KAW въз основа на много положителните резултати от анализа на риска/приходите.
- (46) SAS Group допълнително подкрепя твърдението на Дания и Швеция, че допусканията, стоящи в основата на плана 4XNG, са били стабилни с много реалистични прогнози по отношение на трите основни фактора, а именно пазарния растеж на разполагаемите креслокилометри, прогнозите за БВП за периода 2015—2017 г. и предположената инфлация от 0 %. Освен това рисковете, свързани с изпълнението на плана, бяха проверени внимателно от всички банки кредиторки с особен акцент върху ПСМК като ключов показател за рентабилността на предприятието.
- (47) В същото време SAS Group твърди, че пакетът от финансови гаранции е бил оценен в достатъчна степен и че рискът от неизпълнение на задълженията на SAS по прилагането на плана 4XNG бе намален. Това се подкрепя от факта, че реализирането на икономии на разходи е било условие за това кредиторите да участват в новия ИРК и че сключването на нови колективни споразумения през ноември 2012 г. е от ключово значение за успешното прилагане на плана.
- (48) SAS Group допълнително упреква Комисията, че е пропуснала да отчете алтернативата за несъстоятелността и факта, че държавите биха загубили стойността на общото си участие, ако не беше въведен новият ИРК. В този контекст SAS Group подчертава, държавите са участвали в новия ИРК в качеството си на основни акционери в SAS, с цел да получат подходяща възвръщаемост на своите инвестиции.
- (49) Накрая, SAS Group съобщава, че изпълнението на плана 4XNG е довело до печалба преди облагане с данъци в размер на 3 млрд. SEK, което е довело до положителен резултат за SAS за периода ноември 2012 г. — юли 2013 г.

6.3. Мнения от FAM

- (50) Според FAM, предприятието, което отговаря за управлението на активите на KAW, решението на KAW да участва в новия ИРК е взето независимо от неговия интерес в SEB и експозицията на SEB към SAS. FAM твърди, че KAW не е имал нито мажоритарен дял в SEB, нито може да се твърди, че контролира SEB.
- (51) Предприятието FAM е разгледало плана 4XNG, свързаните с него финансови рискове и пакета от финансови гаранции и е счело, че е в интерес на KAW да участва в новия ИРК. В това отношение то е сравнило перспективата за защита на дългосрочните инвестиции на KAW в SAS и бъдещата възможна възвръщаемост на тези инвестиции, както и високите такси, които биха били заплатени от SAS по новия ИРК, спрямо ликвидацията на SAS, която то не смята за икономически интересен вариант.
- (52) FAM също изразява своето съгласие с Дания, Швеция и SAS Group, че всички заинтересовани страни са участвали в новия ИРК при еднакви условия, без каквато и да е форма на подчиненост, непропорционални права на гаранции или другояче асиметрични условия. Решението за участие в новия ИРК се е основавало на задълбочен анализ на перспективите за рентабилност в резултат на силното и конкурентоспособно предприятие SAS в бъдеще.
- (53) На последно място, FAM споделя виждането на Дания и Швеция, че решението на банките кредиторки да участват в новия ИРК се е основавало на съображения от търговски характер, като съществуващата им експозиция по стария ИРК е била само теоретична. То твърди, че банките са имали дори по-малки стимули да участват в новия ИРК от държавите и KAW, тъй като последните са могли да разчитат на увеличение на цените на дяловете си. Поради това предприятието твърди, че условията на теста *pari passu* трябва да се считат за изпълнени.

7. ОЦЕНКА НА МЯРКАТА

7.1. Наличие на държавна помощ

- (54) В съответствие с член 107, параграф 1 от ДФЕС „всяка помощ, предоставена от държава членка или чрез ресурси на държава членка под каквато и да било форма, която нарушава или заплашва да наруши конкуренцията чрез поставяне в по-благоприятно положение на определени предприятия или производството на някои стоки, доколкото засяга търговията между държавите членки, е несъвместима с вътрешния пазар“.
- (55) Така понятието държавна помощ се прилага за всяко предимство, което пряко или непряко е предоставено и е финансирано с държавни ресурси, отпуснати от самата държава или от някой междинен орган, действащ по силата на правомощията, които са му предоставени.
- (56) За да представлява държавна помощ, дадена мярка трябва да произтича от държавни ресурси и трябва да може да бъде приписана на държавата. По принцип държавните ресурси са ресурси на държава членка и на нейните публични органи, както и ресурси на публичните предприятия, върху които публичните органи могат да упражняват, пряко или косвено, значително влияние.
- (57) Не може да се отрече, че въпросната мярка включва държавни ресурси, тъй като тя беше финансирана от ресурси, идващи от бюджетите на държавите, и тя може да бъде приписана на държавата. По-специално, уместно е да се отбележи, че парламентите на Дания и Швеция одобриха участието на двете правителства в новия ИРК (точка 30).
- (58) Въпросната мярката трябва да нарушава или да заплашва да наруши конкуренцията и да може да засегне търговията между държавите членки.
- (59) Съгласно установената съдебна практика, когато финансова помощ, отпусната от държава членка, засилва позицията на дадено предприятие в сравнение с други предприятия, конкуриращи се при търговията в рамките на Съюза, тогава е налице най-малкото потенциално въздействие върху търговията между държавите членки и върху конкуренцията⁽²⁶⁾. Във връзка с това Комисията е на мнение, че всяко потенциално икономическо предимство, предоставени на SAS чрез държавни ресурси, би отговорило на това условие. SAS се конкурира с други въздушни превозвачи в Европейския съюз, по-специално след като на 1 януари 1993 г.⁽²⁷⁾ влезе в сила третия етап от либерализацията на въздушния транспорт („трети пакет“). Освен това за пътувания на сравнително кратки разстояния в рамките на ЕС въздушният транспорт е в конкуренция със сухопътния и железопътния транспорт и поради това сухопътните и железопътните превозвачи също биха могли да бъдат засегнати.
- (60) Така, единственият критерий за понятието за държавна помощ, който е под въпрос, е дали мярката е предоставила изборително неправомерно икономическо предимство на SAS.
- (61) С оглед на отмяната на новия ИРК, считано от 4 март 2014 г., Комисията оцени дали новият ИРК е предоставил неправомерно изборително икономическо предимство на SAS от момента на своето създаване през 2012 г. до отмяната си през 2014 г.

7.2. Икономическо предимство в полза на SAS

- (62) За да определи дали предприятието SAS е получило държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС, Комисията ще прецени дали на авиокомпанията е предоставено икономическо предимство, което не би могла да получи при нормални пазарни условия. Комисията проучва този въпрос чрез прилагане на тест MEI, според който не е налице държавна помощ, когато при подобни обстоятелства частен инвеститор с размер, съпоставим на този на съответните органи от публичния сектор, и който осъществява дейност при нормални пазарни условия в пазарна икономика, би бил склонен да предостави въпросната мярка на бенефициера.

⁽²⁶⁾ Вж. дело 730/79 *Philip Morris Holland BV/Комисия*, Recueil 1980 г., стр. 2671, съображение 11; Вж. дело T-288/97, *Regione Autonoma Friuli Venezia Giulia/Комисия*, Recueil 2001 г., стр II-1169, точка 41; и дело C-280/00 *Altmark Trans GmbH и Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH („Altmark“)*, Recueil 2003 г., стр. I-7747, точка 75.

⁽²⁷⁾ „Третият пакет“ включваше три законодателни мерки: i) Регламент (ЕИО) № 2407/92 на Съвета от 23.7.1992 г. относно лицензирането на въздушни превозвачи, ОВ L 240, 24.8.1992 г., стр. 1—7; ii) Регламент (ЕИО) № 2408/92 на Съвета от 23 юли 1992 г. относно достъпа на въздушни превозвачи на Общността до вътрешните въздушни трасета на Общността, ОВ L 240, 24.8.1992 г.; и iii) Регламент (ЕИО) № 2409/92 на Съвета от 23 юли 1992 г. относно лицензирането на въздушни превозвачи, ОВ L 240, 24.8.1992 г., стр. 15. Тези регламенти бяха включени в Споразумението за ЕИП до момента, в който бяха отменени с Регламент (ЕО) № 1008/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 24 септември 2008 г. относно общите правила за извършване на въздухоплателни услуги в Общността (ОВ L 293, 31.10.2008 г., стр. 3), включен в Споразумението за ЕИП с приложение XIII към Споразумението за ЕИП.

- (63) Според тест MEI Комисията трябва следователно да прецени дали частен инвеститор би сключил разглежданата сделка при същите условия. Становището на хипотетичния частен инвеститор е това на благоразумен инвеститор, чиято цел за увеличаване до максимум на печалбата се преследва внимателно, като се преценява равнището на приемливия риск за дадената възвръщаемост ⁽²⁸⁾.
- (64) По принцип принос от публични средства не включва държавна помощ, ако се извършва едновременно със значителна вноска в капитала от страна на частен инвеститор при сравними обстоятелства и при съпоставими условия (*pari passu*) ⁽²⁹⁾.

7.2.1. Участие *pari passu* на държавите, KAW и банките в новия ИРК

- (65) Комисията отбелязва, че банките кредиторки, които участват в новия ИРК, участва също така и в стария ИРК. В новия ИРК обаче държавите увеличили своята експозиция към SAS, докато банките намалили приблизително наполовина своя принос (от 366 млн. EUR на приблизително 200 млн. EUR) и така намалили общата си експозиция по ИРК към SAS с около 50 %. Предвид Комисията изрази съмнения в решението за откриване на процедурата, че може да бъде приложен доводът за *pari passu*, тъй като държавите и банките изглежда не са били в сравними положения.
- (66) Дания, Швеция и SAS Group твърдят, че банките кредиторки не са имали никаква експозиция по стария ИРК, когато са водели преговори за участието си в новия ИРК. Поради това банките следва да са били считани за „външни“ инвеститори в положение, сходно на това на държавите и на KAW.
- (67) Комисията отбелязва, че предприятието SAS е използвало напълно стария ИРК през януари 2012 г. (точка 20). Наистина измененията на стария ИРК през март 2012 г. включваха наред с другото условие за пълно и незабавно изплащане на усвоената сума. Сумите бяха напълно изплатени през март 2012 г. и измененията на стария ИРК, влезли в сила през същия месец, затрудниха изключително SAS да използва инструмента след това ⁽³⁰⁾. Освен това SAS трябваше да предостави до юни 2012 г. план за рекапитализиране, който трябваше да бъде утвърден от управителния съвет, както и от държавите и KAW като основни акционери. Този план беше първоначално отхвърлен от банките. Едва през ноември 2012 г., след като внимателно разгледаха преработения план 4XNG, държавите, последвани от банките, решиха да участват в новия ИРК.
- (68) В резултат на това датските и шведските органи и SAS Group твърдят, че SAS бе ефективно възпрепятствано да поиска използване на стария ИРК. Съзнавайки тази ситуация, банките трябваше да решат дали да продължат със стария ИРК до изтичането му през юни 2013 г. или да участват в новия ИРК при равни условия с държавите и KAW, въпреки факта, че държавите и KAW като акционери имаха повече стимули за участие с оглед евентуално постигане на по-висока стойност на акциите си след изпълнението на плана 4XNG.
- (69) Въпреки че Комисията счита за вероятно банките, или поне онези, които не разполагат с други необезпечени двустранни експозиции към SAS, не са били съществено изложени на стария ИРК в момента на вземането на решение да участват в новия ИРК, тя също така е на мнение, че все пак съществува риск, че предприятието SAS е могло да изпълни условията за ползване на инструмента, преди да е въведен новият ИРК. Фактът, че това не се е случило и че старият ИРК не е бил използван, след като е бил напълно изплатен през март 2012 г., е без значение в това отношение. Въз основа на това става ясно, че банките имат известна степен на експозиция към SAS по стария ИРК, което не е било така за държавите и KAW. Поради това Комисията не може да приеме аргумента на датските и шведските органи, че банките са участвали в новия ИРК като „външни“ инвеститори, независимо от тяхната експозиция по стария ИРК.
- (70) Освен това Комисията не може да се съгласи с Дания и Швеция, че експозицията на някои банки под формата на двустранни инструменти, свързани със стария ИРК ⁽³¹⁾, не е включвала никакъв финансов риск за банките през периода на преговори по новия ИРК, въз основа на това, че тези инструменти не са могли да бъдат използвани,

⁽²⁸⁾ Съединени дела T-228/99 и T-233/99, *Westdeutsche Landesbank Girozentrale v Land Nordrhein – Westfalen* /Комисията, Recueil, 2003 г., стр. II-435, точка 255.

⁽²⁹⁾ Дело T-296/97 *Alitalia*, Recueil 2000 г., стр. II-3871, точка 81.

⁽³⁰⁾ [...]

⁽³¹⁾ Освен стария ИРК, три банки са имали до 30 септември 2012 г. експозиции под формата на двустранни инструменти, свързани със стария ИРК, които не са могли да бъдат използвани, освен ако старият ИРК не е бил използван изцяло. Сумите на отделните двустранни инструменти са в размер на [400—800] млн. евро за [...], от [200—400] млн. евро за [...] EUR и [400—800] млн. евро за [...].

освен ако старият ИРК не е бил използван изцяло. Както бе посочено по-горе, съществува риск, макар и малък, че условията на използване не са могли да бъдат изпълнени, въпреки факта, че вследствие на измененията през март 2012 г. и въведените строги условия вероятността от това SAS да използва стария ИРК е била много ниска.

- (71) Освен това изглежда, че някои банки са имали друга експозиция към SAS. Например, освен участие в стария ИРК, [...] е имала — считано от 30 септември 2012 г. — необезпечена (и неизползвана) двустранна експозиция към SAS в размер на [200–600] млн. SEK, както и необезпечена експозиция на използване кредитни карти в размер на [500–900] млн. SEK. Ето защо банката може да е трябвало да поеме разходите по възстановяването на клиентите, ако SAS е отменил съответните полети. Въпреки че необезпечената експозиция на използване на кредитни карти представлява [0–2] % от общия кредитен портфейл на [...] в размер на около [1 000–3 000] млрд. SEK, експозицията все пак представлява финансов риск и следователно не може да се приеме, че [...] е била в сходно положение по отношение на държавите, когато е взела решение да участва в новия ИРК.
- (72) Освен това три други банки са били изложени на кредитен риск по отношение на текущи механизми за финансиране на самолети (например [...]). Въпреки че държавите, твърдят, че финансирането е било обезпечено от самите самолети и не е представлявало финансов риск за банките, тъй като те могат лесно да бъдат продадени на пазара, това не е било доказано от фактическа гледна точка. Все още не е ясно дали в случай на спешна продажба на самолета общата сума би била действително възстановена.
- (73) Освен това в решението за откриване на процедурата Комисията се запита дали поведението на банките може да е било повлияно от поведението на държавите, като се има предвид непрекъснатата финансова подкрепа за авиокомпанията през предходни години (например емисии на права от 2009 и 2010 г.). В допълнение към това банките са били готови да участват в новия ИРК само при условие че държавите участват в него, както е обяснено в точки 23 и 24.
- (74) По принцип Комисията счита, че условието *pari passu* не може да се прилага в случаи, когато участието на държавите представлява строго условие за участието на частни оператори в сделката.
- (75) В хода на официалното разследване, Дания, Швеция и SAS Group заявиха, че в нито един момент по време на преговорите за новия ИРК банките не се са почувствали „заразени“ от миналото поведение на държавите и постоянната им готовност да подкрепят SAS, въпреки факта, че държавните приходи по емисиите на права от 2009 и 2010 г. са били по-малки от прогнозираните.
- (76) Комисията не може да изключи възможността частните оператори да не са желали да инвестират в предприятие с такива резултати и непредвидими прогнози, освен ако държавите не са участвали. В същото време тя не може да изключи, че държавите, които са отказали да предоставят нов собствен капитал и да участват в подчинен ИРК, повече не са искали да вложат допълнителни средства в SAS. Независимо от тези съображения, Комисията не е убедена, че участието на държавите в новия ИРК е било направено на принципа *pari passu* по отношение на банките кредиторки, като се има предвид, че участието на държавите е довело до това, че банките са намалили съвкупната си експозиция по ИРК към SAS с приблизително 50 %, докато същевременно държавите са увеличили експозицията си към SAS.
- (77) Във връзка с това дали поведението на KAW може да се счете за отправна точка, за да се определи поведението на частен инвеститор, официалното разследване показва, че експозицията на KAW към SAS чрез участието му в капитала на SEB е по-малка от посочената в решението за откриване. Като се има предвид, че KAW е само миноритарен акционер в SEB и че експозицията, която SEB е имал към SAS, е била ограничена, би могло да се твърди, че участието на KAW в новия ИРК е било ръководено от перспективите за рентабилност на инвестицията.
- (78) В допълнение на горното официалната процедура по разследване не е позволила на Комисията да заключи със сигурност, че разглежданата сделка се е провела на принципа *pari passu*.
- (79) Независимо от оценката на принципа *pari passu* Комисията проучи също дали участието на държавите в новия ИРК може да се счита за рационално от гледна точка на акционер и би преминало теста MEI откъдето разсъжденията за *pari passu*.

7.2.2. Оценка на участието на държавите в новия ИРК при теста MEI

- (80) Въпросът, на който трябва да се отговори, е дали даден частен инвеститор в същото положение като държавите, т.е. като съществуващите акционери в SAS, и изправен пред подобен набор от обстоятелства като държавите през 2012 г., е щял да участва в новия ИРК при подобни условия ⁽³²⁾.
- (81) Показателни в това отношение са независимите анализи, извършени от външни финансови съветници (а именно Goldman Sachs International и CIPИ в качеството им на съветници на държавите и [...] като съветник на кредиторите) преди сключването на новия ИРК. Според Дания и Швеция държавите са решили да участват в новия ИРК само след строга проверка на плана 4XNG от външните им съветници и след коригиране на реда и условията на новия ИРК.
- (82) Комисията изрази някои резерви в решението си за откриване по отношение на обхвата на доклада, изготвен от CIPИ, но Дания и Швеция поясниха, че решението им да участват в новия ИРК се е основавало на всички анализи, изготвени от финансовите им съветници, и че поради това докладът на CIPИ не трябва да се оценява изолирано.
- (83) Финансовите съветници бяха натоварени със задачата, наред с другото, да предоставят критичен анализ на плана 4XNG и на новия ИРК, както и на съответните чувствителни въпроси и слабости в това отношение. Този анализ бе проведен въз основа на последователни доклади, с позоваване на историческите данни за резултатите на SAS и на други критерии за сравнение в сектора. Съветниците представиха редица препоръки относно стратегии за намаляване на риска за новия ИРК и за плана 4XNG. В съответствие с това становище, държавите поискаха редица корекции на плана 4XNG (за ускоряване на мерки за икономии на разходи и въвеждане на допълнителни инициативи), както и корекции на условията на новия ИРК за намаляване на вероятността от използване.
- (84) При анализа на плана 4XNG външните съветници определиха и обърнаха специално внимание на ключови области на потенциален риск, включително цели за икономии на разходите, продажби и натиска от показателя за приходите от предлагани свободни места на километър (ПСМК). Тази оценка на риска доведе, наред с другото, до следните съображения:

— Цели за икономии на разходи

Въз основа на получените съвети от външните съветници планът 4XNG бе променен и разширен, за да включва инициативи за икономии на разходи в размер на приблизително [1—4] млрд. SEK годишно (увеличена от първоначалната цел от [1—4] млрд. SEK годишно). Като обезпокоително беше определено непостигането на целите за икономии на разходи, но ключова мярка за премахване на риска за плана 4XNG преди финализирането на новия ИРК бе сключването на нови профсъюзни споразумения, включващи намаляване на компенсациите и придобивките на персонала, както и промени на пенсионната схема през ноември 2012 г. Това доведе до преки икономии на разходите от малко под [0—3] млрд. SEK годишно [...], което, по искане на държавите, трябваше да бъде успешно изпълнено, преди новият ИРК може да влезе в сила.

— Продажба на активи

След като първоначалните допускания относно продажбата на активи бяха оспорени от външния финансов съветник, а също и поради наличието на нова информация, събрана при процеса, окончателният списък на планираните продажби на активи в плана 4XNG се отклони от първоначално предложението от SAS списък ⁽³³⁾. Финансовият съветник на държавите в крайна сметка стигна до заключението, че продажбите на активи (с прогнозна стойност от приблизително 3,0 млрд. SEK), включени в окончателния план 4XNG, са изпълними в рамките на прогнозен срок. Освен това в новия ИРК се съдържаха разпоредби за определяне на графика на продажбата на Widerøe, както и за стриктното използване на постъпленията от продажбата за връщане на средствата по новия ИРК.

— Натиск от ПСМК

Съответните допускания относно доходността и натиска от ПСМК бяха оценени и сметени за разумни, като се вземат под внимание съответните данни за предишни тенденции, прогнозите на трети страни и известните промени в конкурентната среда към този момент. Затова не бе сметено, че тези допускания представляват значителен риск за изпълнението на плана 4XNG.

- (85) Във връзка с изразените от Комисията съмнения в решението за откриване на процедурата по отношение на оптимистичния характер на конкретни фактори в плана 4XNG (напр. пазарния растеж на разполагаемите креслокилометри, прогнозите за БВП и инфлация от 0 % за периода 2015—2017 г.), информацията, предоставена от Дания, Швеция и SAS Group по време на официалното разследване, показва, че при съставянето на тези прогнози е обърнато специално внимание на основните пазари, на които SAS извършва дейност. Това включваше по-изразената

⁽³²⁾ Дело С-305/89 *Италия/Комисия*, Recueil 1991 г., стр. I-1603, точка 20.

⁽³³⁾ Например [...] бе отстранен от окончателния списък на планираните продажби [...].

експозиция на предприятието на пазарите в северна, отколкото в южна Европа, както и експозицията му към пазара на САЩ и азиатския пазар. Представената информация показва също, че прогнозната инфлация на разходите от 0 % годишно за периода 2015—2017 г. е нетният ефект от основен процент на инфлация от 2 % годишно (в съответствие с очакваното от ЕС ниво на инфлация) и предположението, че би било възможно това да се неутрализира чрез нови мерки за намаляване на разходите.

- (86) Що се отнася до липсата на изследвания за чувствителност на ВНВ, анализът, представен в доклада на СИПІ (вж. точка 35), както и първоначалните опасения на Комисията във връзка с потенциалното въздействие на по-малко оптимистичните сценарии, Комисията получи допълнителна информация от Дания и Швеция в техните коментари относно решението за откриване на процедурата относно степента на предприятия анализ на чувствителността. Във връзка с това Goldman Sachs представи поредица от тестове за чувствителност по време на разработването на плана 4XNG за периода от юни до септември 2012 г. Преразгледан анализ през месец септември 2012 г. посочи, че предприятието SAS не би могло да остане без парични средства дори при представените неблагоприятни сценарии, т.е. при всички анализирани случаи позицията на ликвидност на SAS ще остане над долната граница на определения за ИРК коридор. Въпреки това, за да се запази доверието на пазара, бе сметнено, че ликвидността е необходима и че ИРК е останал най-реалистичният вариант за такава резервна ликвидност.
- (87) Така Комисията отбелязва последователните финансови проверки, провеждани за плана 4XNG (включително обширен анализ и тестване на различни елементи от плана). Комисията отбелязва също произтеклите от това искания за намаляване на рисковете при прилагането и за постигане на консолидиран план за реструктуриране преди предприемането на участие в новия ИРК. Тези действия изглеждат в съответствие с тези на един благоразумен частен пазарен инвеститор. Независимо от това, все пак трябва да се разгледа дали условията на новия ИРК са били в съответствие с това, което би приел един частен пазарен инвеститор в същото положение като държавите, т.е. като съществуващите акционери в дружеството.
- (88) Дания, Швеция и SAS Group обясниха, че една от характерните особености на сектора на въздухоплаването е необходимостта да се поддържа високо ниво на финансова подготвеност за запазване на доверието на клиентите и на заинтересованите страни в способността на предприятието да продължи дейността си. Предвид финансовите затруднения, пред които бе изправено SAS през 2012 г., и ситуацията му на ликвидност по това време, вероятна мотивация за участието на държавите в новия ИРК в качеството им на акционери в SAS е избягването на по-големи загуби или несъстоятелност в случай на загуба на ликвидност на предприятието.
- (89) В това отношение държавите изглеждат са използвали по-специално препоръките от страна на независимите финансови съветници при финализирането на реда и условията на новия ИРК. Наистина изглежда, че редът и условията на новия ИРК са били колективно насочени към намаляване на идентифицираните основни търговски рискове. Например, както е отбелязано в точка (84), ключово условие за изпълнението на новия ИРК беше успешното изпълнение на нови колективни споразумения с летателните екипажи. Освен това от условията за използване, приложими за инструмент Б, изглеждаше много малко вероятно инструментът да е можел да бъде използван преди март 2015 г. ⁽³⁴⁾ Финансовите спогодби, приложени към новия ИРК, също бяха структурирани по такъв начин, че ако SAS бе в състояние да изпълни ключовите финансови прогнози, съдържащи се в плана 4XNG, предприятието не би имало достъп до ИРК или би трябвало да възстанови сумите, усвоени по ИРК към момента ⁽³⁵⁾.
- (90) В допълнение към горепосочените забележки Комисията получи допълнителна информация относно адекватността на базисното обезпечение за новия ИРК. В доклад от май 2012 г. [...] предостави независима оценка на Widerøe и на някои дълготрайни материални активи (включително резервни двигатели, съответни самолети, редица по-малки недвижими имоти и някои видове оборудване), които впоследствие бяха използвани като обезпечение за новия ИРК. Въпреки че акцентът беше поставен върху Widerøe като най-важния актив от пакета от финансови гаранции, а оценката на другите активи се основаваше на по-ограничена информация, цялостната оценка достигна до обща стойност на активите от около [1—4] — [3—6] млрд. SEK. По този начин общата прогнозна стойност на активите, предмет на обезпечение, превиши размера на инструмент А. Според Дания и Швеция това ниво беше сметнено за достатъчно, за да увери кредиторите на новия ИРК, тъй като, както е посочено по-горе, вероятността SAS някога да използва инструмент Б бе сметнена за много малка.
- (91) Действителните финансови рискове, свързани с новия ИРК, бяха смекчени от разпоредбите за задължително предварително плащане и/или отмяна на ангажиментите по новия ИРК, ако SAS продаваше определени активи или използваше други възможности за финансиране. Предварителното плащане и отмяната на тези разпоредби имаха за

⁽³⁴⁾ Например едно от условията за използване за инструмент Б е, че SAS е трябвало да притежава EBITDAR от поне [5—9] млрд. SEK на 12-месечна текуща база (rolling basis). Тъй като това е превишило EBITDAR, прогнозиран за всяка година от периода 2012—2015 г., бе сметнено за малко вероятно SAS да може да използва инструмент Б по време на времеви хоризонт на новия ИРК.

⁽³⁵⁾ Финансови спогодби, свързани с [...]. Последните две финансови спогодби бяха коригирани на тримесечна база въз основа на финансовия модел, който е в основата на плана 4XNG, което предполага, че от SAS се е изисквало да спазва собствените си финансови цели.

последлица намаляването на потенциалната загуба с течение на времето. В действителност, в резултат на продажбата на Widerøe и по силата на споразумение, което влезе в сила след продажбата през септември 2013 г. (вж. точка 31), общият размер на новия ИРК беше намален от 3,5 млрд. SEK на 2 млрд. SEK.

- (92) Следователно изглежда, че е бил взет всеобхватен и съгласуван набор от мерки, специално насочени към осигуряването на непрекъснатата жизненост на SAS през периода 2012—2015 г. и към ограничаване на ключовите финансови рискове, свързани с новия ИРК.
- (93) Освен това Комисията признава, че е необходимо да се обмисли дали подобен частен инвеститор, изправен пред сходни пазарни условия като държавите (т.е. като съществуващите акционери в SAS), би бил склонен да предостави въпросната мярка на бенефициера. За тази цел е полезно да се проучат възможните съпоставителни сценарии, възникващи при отсъствие на мярката.
- (94) В това отношение Дания, Швеция и SAS Group твърдят в своите коментари относно решението за откриване на процедурата, че несъстоятелността би била вероятна, ако новият ИРК не беше предоставен през 2012 г. Според Дания и Швеция това би съответствало на обща загуба от 1 044 млн. SEK за държавите, т.е. общата стойност на участието им. Друг елемент, който трябваше да се вземе предвид, беше свързан с перспективата за отказ от евентуални бъдещи капиталови печалби, ако планът 4XNG бъде изпълнен успешно. За сравнение Дания и Швеция преценяват в представените от тях становища, че в случай че SAS не изпълни задълженията си по новия ИРК, възможните комбинирани загуби, произтичащи от колективното дялово участие а държавите и вноските им в ИРК, биха били, при най-крайния сценарий, в размер на около [1 000—3 000] млн. SEK ⁽³⁶⁾.
- (95) Поради това в случай на несъстоятелност на SAS, възможните допълнителни загуби, свързани с участието на държавите в новия ИРК (т.е. приблизително 447,5 млн. SEK въз основа на илюстративния пример на Дания и Швеция), изглеждат сравнително ограничени в сравнение със загубите, които биха били все пак натрупани при спазване на дяловото участие на държавите. Сравнението на този сравнително ограничена постепенна промяна в песимистичния сценарий на държавите (несъстоятелност) с потенциалното благоприятно за държавите отражение от успешното изпълнение на плана 4XNG изглежда предоставя допълнителна подкрепа за решението на държавите да участват в новия ИРК. При най-оптимистичния „базов сценарий“ в доклада СИП потенциалните капиталови печалби за държавите се оценяват в размер на общо [7 000—12 000] млн. SEK. Комисията обаче изрази някои резерви в решението си за откриване по отношение на оптимистичния характер на тези прогнози за растежа, но тя признава възможността, че дори при по-консервативни сценарии потенциалните капиталови печалби в благоприятния сценарий все още могат значително да надхвърлят потенциалните загуби по песимистичния сценарий.
- (96) Така Комисията отчита горепосочената оценка на риска, както и задълбочения преглед и изпитване на плана 4XNG, предоставените допълнителни проверки по съответното обезпечение ⁽³⁷⁾, разпоредбите за анулиране и предплащане, които намаляваха потенциалната загуба с течение на времето ⁽³⁸⁾, и различните други мерки за ограничаване на риска, включени в условията на новия ИРК ⁽³⁹⁾. Като се има предвид горното, решението на държавите за участие в новия ИРК изглежда съобразено с действията на частен оператор, действащ с цел получаване на нормална пазарна възвръщаемост предвид конкретното положение на предприятието в този момент.
- (97) Освен това Комисията заключава, че държавите, в качеството си на съществуващи акционери в SAS, са били водени от разумни и реалистични перспективи за рентабилност, когато са решили да участват в новия ИРК заедно с KAW и банките кредиторки през периода декември 2012 г. — март 2014 г. Така това участие не представлява предимство за SAS по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС.

7.3. Заключение относно наличието на държавна помощ

- (98) С оглед на горепосоченото Комисията стига до заключението, че участието на Дания и Швеция в новия ИРК не представлява държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от ДФЕС.
- (99) На последно място, Комисията отбелязва, че Дания и Швеция са се съгласили настоящото решение да бъде прието и нотифицирано на английски език.

⁽³⁶⁾ За илюстративни цели Дания и Швеция оцениха комбинираната загуба на държавите от новия ИРК при допускане на пълно усвояване на инструмент А (от който [700—1 200] млн. SEK бяха покрити от държавите) и при допълнително допускане на това, че гаранцията покрива само 50 % от ангажимента по инструмент А и че държавите вече са получили първия транш от таксата ангажимент. Това би довело до приблизителна загуба в размер на [400—800] млн. SEK за новия ИРК заедно със изчислени загуби по комбинираното дялово участие в размер на [700—1 200] млн. SEK, т.е. общо [1 100—2 000] млн. SEK.

⁽³⁷⁾ Вж. точка 90.

⁽³⁸⁾ Вж. точки 84 и 91.

⁽³⁹⁾ Вж. точки 84 и 89.

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Финансирането на Scandinavian Airlines посредством новия инструмент за револвиращ кредит, който Кралство Дания и Кралство Швеция приложиха през декември 2012 г., не представлява помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Член 2

Адресати на настоящото решение са Кралство Дания и Кралство Швеция.

Съставено в Брюксел на 9 юли 2014 година.

За Комисията
Joaquín ALMUNIA
Заместник-председател
